

525. Rzadkie, zagrożone i chronione chrząszcze wodne (Coleoptera: Dytiscidae, Hydrochidae, Spercheidae, Hydrophilidae) złowione w okolicy Suwałk

Rare, endangered and protected aquatic beetles (Coleoptera: Dytiscidae, Hydrochidae, Spercheidae, Hydrophilidae) recorded in the vicinity of Suwałki

KEY WORDS: Aquatic beetles, Coleoptera, small water bodies, records, distribution, the Red List, NE Poland.

Na obozie naukowym Studenckiego Koła Naukowego Biologów UMCS, który odbył się w Suwalskim Parku Krajobrazowym w 2009 r., przy okazji połowu larw ważek (Odonata) pozyskano niewielki zbiór chrząszczy. Są w nim gatunki godne uwagi, ze względu na rzadkość ich występowania, zagrożenie i/lub objęte w Polsce ochroną gatunkową. Poniżej podajemy dane o nich. Według „Katalogu fauny Polski”, teren badań leży na Pojezierzu Mazurskim.

Ilybius erichsoni (GEMMINGER et HAROLD, 1868)

– Przełomka (UTM: FF11), 29 VI 2009 – 1 ex., zbiornik dystroficzny na łące niskotorfowiskowej.

Tyrfofil i hylofil. W Polsce znany z 9 krain, głównie w Polsce północnej. Podawany z kilkunastu stanowisk, nielowiony już od ponad 30 lat.

Hydroporus glabriusculus AUBÉ, 1838

– Kojle (FF21), 30 VI 2009 – 1 ex., mokradło turzycowe na skraju olsu i polany śródleśnej.

Tyrfofil i sfagnofil, być może relikwit glacialny. Podawany jedynie z: Pobrzeża Bałtyku, Pojezierza Mazurskiego, Śląska Dolnego, Wyżyny Lubelskiej i Sudetów Zachodnich. Rzadko łowiony – w piśmiennictwie było dotąd tylko 9 oryginalnych doniesień o tym gatunku, w tym trzy współczesne.

Hydrochus ignicollis MOTSCHULSKY, 1860

– Blaskowizna (FF21), 28 VI 2009 – 1 ♀, torfianka na łące niskotorfowiskowej;

– Sidory (FF21), 30 VI 2009 – 1 ♀, zbiornik dystroficzny w obniżeniu wśród łąk.

Acydofil. Znany z: Pojezierza Pomorskiego, Pojezierza Mazurskiego, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Niziny Mazowieckiej i Gór Świętokrzyskich. Gatunek rzadko łowiony, jest o nim zaledwie 7 oryginalnych doniesień z Polski.

Hydrochus megaphallus BERGE HENEGOUWEN, 1988

– Blaskowizna (FF21), 28 VI 2009 – 1 ♂, torfianka na łące niskotorfowiskowej.

Tyrfofil, sfagnofil i acydofil. Gatunek nowy dla Pojezierza Mazurskiego. W Polsce znany dotąd z 7 stanowisk w 6 krainach (Nizina Wielkopolsko-Kujawska, Nizina Mazowiecka, Podlasie, Góry Świętokrzyskie, Wyżyna Lubelska, Wyżyna Krakowsko-Wieluńska). Ze względu na dość niedawne opisanie i przez to brak w części kluczy do oznaczania, jest zapewne częstszy niż to wynika z piśmiennictwa.

Spercheus emarginatus (SCHALLER, 1783)

– Sidory (FF21), 30 VI 2009 – 2 exx., zbiornik dystroficzny w obniżeniu wśród łąk.

Eurytop zasiedlający korzenie roślin, głównie w zbiornikach eutroficznych. Znany z 12 krain. Do niedawna łowiony bardzo rzadko, dlatego uwzględniono go na „Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce” w kategorii CR (krytycznie zagrożony). Ostatnie lata przyniosły jednak dużą liczbę stwierdzeń tego gatunku, który okazuje się nawet jeśli nie pospolity i liczny, to przynajmniej szeroko rozsiedlony. Nasze dane potwierdzają te informacje.

Hydrophilus aterrimus ESCHSCHOLTZ, 1822

– Jałowo (FF21), 30 VI 2009 – 1 ♀, zbiornik dystroficzny na łące śródlęśnej.

Eurytop, chrząszcz preferujący bogate w roślinność wody stojące. Szeroko rozsielony, znany w Polsce aż z 17 krain. Jednak z powodu dość małej liczby danych współczesnych, gatunek objęto ochroną gatunkową i zaliczono do kategorii VU (narażony) na krajowej „Czerwonej liście”.

Nasze dane potwierdzają wysokie walory przyrodnicze Suwalszczyzny i Suwalskiego PK. Wskazują też na potrzebę dalszych badań tego obszaru: może on być jedyną lub jedną z niewielu w Polsce, ostoi dla niektórych tyrfofilnych chrząszczy wodnych.

Paweł BUCZYŃSKI, Zakł. Zoologii UMCS, Lublin

Marek PRZEWOŻNY, Wydz. Biologii UAM, Zakł. Zoologii Systemat., Poznań

Tomasz KARASEK, Emilia KOWALAK, Studenckie K. N. Biologów UMCS, Lublin

526. O kilku rzadkich i chronionych chrząszczach wodnych (Coleoptera) stwierdzonych w gniazdach ptaków i stawach rybnych na Wyżynie Lubelskiej

On some rare and protected aquatic beetles (Coleoptera) recoded in bird's nests and fish ponds in the Lublin Upland

KEY WORDS: Coleoptera, Dytiscidae, Hydrophilidae, Spercheidae, fish ponds, bird's nests, CE Poland.

Prowadząc w roku 2007 badania nad makrofauną bezkręgową gniazd ptaków wodno-błotnych, w kompleksie stawów w Garbowie – w gniazdach i ich otoczeniu, złowiliśmy kilka gatunków chrząszczy interesujących z powodów faunistycznych i zoologicznych. Ponieważ prace związane z głównym tematem tych badań będą pozbawione wątków faunistycznych, materiał ten wymaga osobnej publikacji. Dlatego poniżej podajemy te stwierdzenia:

Graphoderus austriacus (STURM) (Dytiscidae)

– Garbów (UTM: EB99), 11 VII 2007 – 1 larwa (L3), 9 poczwerek, 2 imagines, odstożnik ścieków przy kompleksie stawów rybnych, gniazdo mewy śmieszki – *Larus ridibundus* L.

Spercheus emarginatus (SCHALL.) (Spercheidae)

– Garbów, 11 VII 2007 – 1 imago (♀ z kokonem jajowym), odstożnik ścieków, materiał z próby czerpakowej z szuwaru 5 m od gniazda mewy śmieszki.

Hydrophilus aterrimus ESCHSCH. (Hydrophilidae)

– Garbów, 11 VII 2007 – larwa (L3), staw rybny, gniazdo perkoza rdzawoszyjnego *Podiceps grisegena* (BODD.).

Cercyon tristis (ILL.) (Hydrophilidae)

– Garbów, 11 VII 2007 – 1 imago, staw rybny, gniazdo łyśki *Fulica atra* L. (warstwa sucha nad powierzchnią wody).

PAWŁOWSKI i in. (2002: [W:] GŁOWACIŃSKI (red.): Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. Inst. Ochr. Przyr. PAN, Kraków: 88-120) uwzględnili *S. emarginatus*, *H. aterrimus* i *C. tristis* na „Czerwonej liście” chrząszczy Polski, odpowiednio w kategoriach: